

EĞİTİM PROGRAMI MODELLERİ

Doç. Dr. Asım ARI
Çeviri Editörü

Çevirenler
Burak Yasin YILMAZ
Eylem ORUÇ
Gülçin ÇELİKER
Melek ALEMDAR
Serkan PADEM
Sevil ORHAN
Tuğba İNCİ

Redaksiyon
Mehmet Fatih KAYA

Arthur K. Ellis

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM YAYINEVİ

EĞİTİM PROGRAMI MODELLERİ

Çeviri Editörü : Doç. Dr. Asım Arı

Eserin Orjinal Adı : Exemplars of Curriculum Theory

Yazarı : Arthur K. Ellis

Copyright © Bu kitabın Türkiye' deki her türlü yayın hakkı Eğitim Kitabevi Yayınlarına aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mechanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Eğitim Yayınevi ® Eğitim Kitabevi'nin tescilli markasıdır.

Dizgi & Kapak Tasarımı

EĞİTİM YAYINEVİ

DİZGİ BİRİMİ

Baskı-Cilt

DİZGİ **OFSET**

Matbaacılar Sit. 10451. Sk. No:4

Tel: 0332. 342 00 05 - 342 07 42

Karatay/KONYA

T. C.

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Yayıncı Sertifika No: 14824

Mart - 2015

ISBN: 978-605-5176-90-7

EĞİTİM KİTABEVİ

Rampalı İş Merkezi Kat: 1 No: 121

Tel.&Fax.: (0.332) **351 92 85** • Meram / KONYA

e-mail: egitimkitabeviyay@hotmail.com

internetteki kitapçınız

www.kitapmatik.com.tr

ÇEVİRİ EKİBİ

Bölüm 1:	Tanım(lar)a Doğru Serkan PADEM
Bölüm 2:	Satır Aralarını Okuma Serkan PADEM
Bölüm 3:	Birkaç Soru Serkan PADEM
Bölüm 4:	İlerlemeci Paradigma Gülçin ÇELİKER
Bölüm 5:	Öğrenen Merkezli Program Gülçin ÇELİKER Eylem ORUÇ
Bölüm 6:	Toplum Merkezli Program Tuğba İNCİ
Bölüm 7:	Bilgi Merkezli Program Burak Yasin YILMAZ Sevil ORHAN Melek ALEMDAR
Bölüm 8:	Sonsöz Melek ALEMDAR
Redaksiyon:	Çevrilen Metnin Dilsel Açıdan Kontrolü Mehmet Fatih KAYA

ÇEVİRİYE ÖNSÖZ

Eğitim Programı Modelleri, okuyuculara eğitim programı hakkında ansiklopedik bilgi vermekten çok, program teorisine dayalı alternatif program modelleri sunmayı amaçlamaktadır. Kitabın *birinci, ikinci ve üçüncü bölümlerinde*, eğitim programının tanımı, bileşenleri ve temellerine ilişkin eleştirel bir yaklaşım ele almaktadır. Bu anlamda ilk üç bölüm kitaba giriş niteliğindedir.

Dördüncü bölüm, ilerlemeci eğitim felsefesinin temelleri, bu yaklaşımdaki öğretmen-öğrenci rolleri, öğrenme ortamı ve değerlendirme sürecine değinmektedir. *Beşinci bölümde* öğrenen merkezli eğitim programı, bileşenleri ve bu yaklaşıma dayanan üç program modeli tanıtılmaktadır. Bu program modelleri, Sudbury Valley Okulları Eğitim Programı, Reggio Emilia Eğitimi, İlköğretim için Keşfe Dayalı Deneyimler Eğitim Programı'dır. *Altıncı bölüm* toplum merkezli eğitim programının bileşenlerini, Foxfire Eğitim Programını ve İlköğretim için Birleştirilmiş Fen ve Matematik Eğitim Programını içermektedir. *Yedinci bölüm*, bilgi merkezli eğitim programı, E. D. Hirsch Jr. Core Knowledge Eğitim Programı, Uluslararası Bakalorya Programı ve Mortimer Adler'in Paideia Eğitim Programını ele almaktadır.

Öğrenen, toplum ve bilgi merkezli program yaklaşımları, program teorisinde yaygın olan akımları temsil etmektedir. Her program modeli, ilgili olduğu program yaklaşımı başlığı altında ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir. Ele alınan program modelleri, ilgili oldukları program yaklaşımlarını iyi bir şekilde temsil etseler de, hiç birinin ait olduğu yaklaşımı tamamen yansıttığı iddia edilemez. Her model, farklı yaklaşımlara ait özellikleri barındırmaktadır. Çünkü ele alınan program modelleri doğası itibarıyla karmaşık olan gerçek eğitim ortamlarında uygulanmış olan programlardır. Kitapta yer alan program modelleri öğretmenlerin ve öğrencilerin bulunduğu gerçek eğitim ortamlarında şekillenecektir.

Son olarak belirtmek isteriz ki çevirisi yapılan kitapta bir takım eksikliklerin olması ihtimal dâhilindedir. Bu hususta kitabın sonraki basımları için düzeltmelerin yapılmasında okuyucularımızın ari@ogu.edu.tr mail adresine eleştirilerini göndermeleri ile kitabın daha nitelikli hale geleceğini düşünüyoruz. Çevirinin zorlu ve yoğun çalışma isteyen bir süreç olmasına karşın bir takım olarak çalışmayı başardığımızı düşünüyorum. Çeviri sürecinde yer alan değerli ekibime sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Bu meşakkatli yolda eşlik eden her bir bölüm yazarına, çevrilen metnin dilsel açıdan kontrolü için destek sağlayan Mehmet Fatih Kaya'ya, kitabın yayın haklarını alma ve basım sürecinde her zaman yardımcı olan Eğitim Yayınevine teşekkürü bir borç bilirim.

Doç. Dr. Asım ARI
Eskişehir Osmangazi
Üniversitesi

Yazar Hakkında

Eski bir öğretmen olan Arthur K. Ellis, Uluslararası Program Çalışmaları Merkezinin yöneticisi ve Seattle Pasifik Üniversitesi Eğitim Profesörüdür. 'İlköğretimde Sosyal Bilimler Eğitim ve Öğretimi (7. Baskı-Allyn and Bacon), Eğitimde Teknolojileri Araştırmaları (3. Baskı-Eye On Education) ve Öğretim, Öğrenme ve Değerlendirme Bir Arada (Eye On Education) büyük çapta kabul gören kitapları arasındadır. Dr. Ellis 18 kitapta ve pek çok sayıda dergi makalesinde yazarlık ve yardımcı yazarlık yapmıştır. Amerika Birleşik Devletlerinde okul sistemi konusunda danışmanlık yapmakta ve Rusya, Çin, İspanya gibi ülkelerde profesyonel etkinliklerde bulunmaktadır. 'Keşiflere Yolculuk' isimli okullar için eğitim programı geliştirme çalışmasının yardımcı yazarıdır.

Teşekkür

Bu kitabın olabileceğinden daha iyi hâle gelmesine katkıda bulunan pek çok kişiye teşekkürlerimi sunmak isterim. Madrid American Kolejinden James Mikkelson ve Daniel Freeborn'a Uluslararası Bakalorya Diploma Programı konusundaki materyal katkılarından dolayı teşekkür ederim. Foxfire ve Sudbury Okulları Eğitim Programları konusunda desteğinden dolayı Grays Harbour Koleji İngilizce Bölümünden Darby Cavin'a teşekkürler. Aynı zamanda South Bend şehrindeki Indiana Üniversitesinden Naomi Peterson'a kitaba yaptığı eklemeler, çok değerli öneriler ve editoryal hassasiyeti için teşekkürü borç bilirim. Bu sayfalarda yer alan her türlü ihmal, hata ve diğer eksikliklerden doğacak tüm sorumluluğun şahsıma ait olduğunu bildiririm.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	v
Modeller Hakkında Birkaç Kelime Daha.....	viii
Bölüm 1: Tanım(lar)a Doğru	1
Eğitim Programı Nedir?	1
Kelime Kökü ve Mecazlar	2
Bir Öngörü Olarak Eğitim Programı	3
Yaşantı Olarak Eğitim Programı	3
Özet	5
Sıra Sizde	6
Bölüm 2: Satır Aralarını Okuma.....	7
Planlanmış ya da Yaşanmış Eğitim Programı	7
Dar ve Kapsamlı Tanımlar	8
Üst Seviyeye Çıkarma ve Yol Gösterme	8
Özet	9
Sıra Sizde	10
Bölüm 3: Birkaç Soru.....	11
Eğitim Programının Amaçları Nelerdir?	11
Hangi Bilgi Daha Değerlidir?	12
Geleceği Tahmin Etme	13
Hangi Değerler Öğretilmeli ve Öğrenilmeli?.....	13
Hangi Önemli Beceriler Söz Konusu?	14
Arzulanan Toplum Nasıldır?	15
Öğrencilerle İlgili Neye İnanıyoruz?	15
Eğitim Programının Çoğulcu Bir Toplum İçin Sonuçları Nedir?.	16
Özet	17
Sıra Sizde	18
Bölüm 4: İlerlemeci Paradigma	19
Kısa Bir Tarihçe	19
Sekiz Yıllık Çalışma.....	23
İlerlemeci Eğitim Programı	23
Öğretmenin Rolü	24
Öğrenci Rolü.....	26
Öğrenme Ortamı	26
Değerlendirme	27
Özet	27
Sıra Sizde	27
Bölüm 5: Öğrenen Merkezli Program	29
Amaç Yapısı	30
Açık Öğretim.....	31
A. S. Neill ve Summerhill Okulu	32

Duyuşsal Eğitim	33
Gelişimsel Eğitim	34
İlgi Kuramı	35
Yaratıcılık ve Özyönetim	36
Sözdizimsel Karmaşıklık	37
Özet	38
Sıra Sizde	39
Öğrenen Merkezli Program Modelleri	40
Örnek 1-Sudbury Okulları: Öğrenen Merkezli Bir Yaklaşım	41
Öğrenci ve Öğretmen Rollerini	42
Big Rock Sudbury Okulu Modeli	43
Sıra Sizde	44
Örnek 2-İlköğretim için Keşfe Dayalı Deneyimler Eğitim Programı: İlgi Temelli Bir Yaklaşım	45
İlgi Merkezleri Yaklaşımı	46
Öğrenci ve Öğretmen Rollerini	47
Keşfe Dayalı Deneyimler Eğitim Programı	47
Programda Dengenin Sağlanması	49
Sıra Sizde	50
Örnek 3-Reggio Emilia Eğitim Yaklaşımı: Proje Temelli, Çocuk Merkezli Toplum Yaklaşımı	51
Tanımı ve Kısa Tarihçesi	51
Reggio Emilia Programı	52
Öğretmen ve Öğrenci Rollerini	54
Değerlendirme	54
Özet	55
Sıra Sizde	55
Bölüm 6: Toplum Merkezli Program	57
TMP’de Birey ve Grup	61
Öğretmenin Rolü	62
Bütünleşik Araştırmalar	63
Özet	64
Sıra Sizde	64
Toplum Merkezli Programa İlişkin Görüşler	64
Sıra Sizde	66
Örnek 4-Foxfire Eğitim Programı: Kültürel Basın	67
Tanım ve Kısa Hikâye	67
Felsefe	67
Program Olarak Kültürel Basın	69
Öğretmen ve Öğrenci Rollerini	69
Değerlendirme	69
Sıra Sizde	70
Örnek 5-İlköğretim İçin Birleştirilmiş Fen ve Matematik: Gerçek Dünya Problemlerinin Çözümü	71

Örnek İBFM Ünite Başlıkları	71
Öğrencinin Rolü	73
Öğretmenin Rolü	74
Değerlendirme	74
Sıra Sizde	75
Bölüm 7: Bilgi Merkezli Program	77
Liberal Eğitim	79
Öğretim Programı Olarak Ders Kitapları	81
Süreç Olarak Öğretim Programı	82
Bilgi Edinme Yolları	83
E. D. Hirsch'in Temel Bilgi Programı: Kültürel Okuryazarlık	84
Mortimer Adler'in Paideia Önerisi: Eğitimsel Bir Manifesto	85
Benzerlikleri ve Farklılıkları Üzerine	87
Bilgi Merkezli Programın Esasları	87
Geleneksel Program Felsefeleri:	91
Esasçılık ve Daimîcilik	91
Sıra Sizde	95
Bir Dakikalığına Bruner'e Dönelim	95
Bir Bilim Dalı İçinde Bilginin Yapısı	96
Sıra Sizde	97
Esasîci Paradigma	97
Esasîci Program	98
Öğretmen Rolü	99
Öğrenci Rolü	101
Programın Düzenlenmesi	101
Değerlendirme	102
Esasçılık Üzerine Düşünme	102
Esasîci Eğitim Programı Okulunuz İçin Uygun Mu?	103
Örnek 6-E. D. Hirsch Jr.'nin Çekirdek Bilgi Eğitim Programı: Esasçılık	105
Elitist Bir Program Mı?	106
Öğrenci Rolü	108
Öğretmen Rolü	108
Değerlendirme	108
Sıra Sizde	108
Daimîci Paradigma	109
Örnek 7-Mortimer Adler'in Paideia Programı: Daimîcilik	111
Paideia Sınıf Ortamı	113
Öğretmenin Rolü	114
Öğrencinin Rolü	115
Okul Geneline Liderlik	115
Ulusal Paideia Merkezi	116
Sıra Sizde	116

Örnek 8-Uluslararası Bakalorya Diploma	
Programı: Dünya apında Bir Program.....	117
Genel Bir Bakış ve Felsefesi Üzerine.....	117
Uluslararası Bakalorya Diploma Programı Modeli	118
Ders Seçimleri	119
Uluslararası Bakalorya Diploma Programının Esasları.....	121
Bilgi Kuramı	121
Bitirme Tezi	121
Yaratıcılık-Etkinlik ve Sosyal Hizmet	122
Öğretmenin Rolü	122
Değerlendirme	123
Sınıf Ortamı	124
Sıra Sizde.....	124
Özet.....	124
Bölüm 8	127
SONSÖZ	127
Kaynakça	131
İndeks.....	137